

Focus

UNU-MERIT

‘UNU-MERIT verricht sociaal economisch onderzoek naar innovatie in de meest brede zin van het woord’, zegt prof.dr. Luc Soete, directeur van het Maastrichtse onderzoek- en trainingscentrum. ‘Het gaat daarbij zowel om technische innovatie als om organisatorische en sociale innovatie en de invloed daarvan op de ontwikkeling van de sociale en economische welvaart.’ UNU-MERIT beperkt zich daarbij niet alleen tot Nederland of de Europese Unie, maar richt zich op wereldwijde ontwikkelingen.

Op 1 januari 2006 is UNU-MERIT ontstaan uit de samenvoeging van het voormalige United Nations University Institute for New Technologies (INTECH) in Maastricht en de Maastricht Economic Research Institute on Innovation and Technology (MERIT) van de Universiteit Maastricht. Het onderzoek dat bij UNU-MERIT wordt verricht raakt verschillende aggregatieniveaus. Op microniveau worden innovatieprocessen binnen bedrijven bestudeerd. Daarboven wordt onderzoek uitgevoerd op het niveau van de bedrijfssectoren en op nationaal niveau, waarvoor meestal macro-economische data aanwezig zijn. UNU-MERIT beschikt daarnaast over een methodologische onderzoeksgroep die zich richt op econometrisch/empirische methodologie van micro-onderzoek en een beleidsgroep gericht op bestudering van de effecten van beleidsmaatregelen.

UNU-MERIT is internationaal zeer actief. ‘Natuurlijk werken wij samen met de Verenigde Naties en dan met name met UNESCO. Daarnaast is er samenwerking met de Wereldbank en de OESO, binnen de EU wordt met verschillende partners en opdrachtgevers gewerkt en

Soete: Eurostat zou actievere rol kunnen spelen

ook binnen Nederland wordt samen met diverse universiteiten onderzoek opgezet en worden opdrachten uitgevoerd voor ministeries’, zegt Soete.

De databestanden die bij het onderzoek gebruikt worden komen van zeer veel verschillende leveranciers. Aan de ene kant gaat het daarbij om de officiële openbare statistieken die vaak per land beschikbaar zijn. Ook de verzamelingen van de OESO, de VN, de wereldbank en EuroStat vallen onder die noemer van centraal verzamelde, openbare data. Aan

de andere kant betreft het data op microniveau die bijvoorbeeld via de Remote Access voorziening van het CBS beschikbaar zijn. Soete: ‘Een probleem bij de openbare gegevens is dat er op landelijk niveau soms niet over bepaalde bedrijfssectoren gepubliceerd wordt vanwege het risico van onthulling in sectoren waarin één grote speler actief is, bijvoorbeeld in de consumentenelectronica sector in Nederland’. Op Europees niveau, zo betoogt Soete, zouden die gegevens weer wel gepubliceerd kunnen worden: ‘Eurostat zou daarin een veel actievere centrale rol kunnen spelen. Nu blijven gegevens op landelijk niveau verborgen die op Europees niveau zonder problemen gepubliceerd zouden kunnen worden en dat is erg spijtig.’

Wat de eigen dataverzamelingen betreft is Soete van mening dat gegevens die met publieke middelen verzameld zijn, ook zoveel mogelijk publiek beschikbaar gesteld moeten worden. ‘Soms zijn er restricties vanwege de vertrouwelijkheid van gegevens, maar in het algemeen zijn onze data openbaar of tegen kostprijs leverbaar.’

Soete ziet een paradox in de wijze waarop vandaag de dag met gegevens wordt omgesprongen: ‘Er zijn steeds meer gegevens beschikbaar, vooral ook ter ondersteuning van beleid. Er is echter een trend dat beleidsgerelateerde beslissingen steeds vaker worden genomen op basis van geaggregeerde gegevens of ranglijsten die op slechts één indicator worden teruggebracht. Daarnaast is het door de beschikbaarheid van gegevens heel goed mogelijk om subjectief een bron te kiezen die je eigen inzichten ondersteunt.’

LUUK SCHREVEN

Data European Social Survey 2006

Op 15 oktober is de eerste editie van de derde ronde van het European Social Survey (ESS) beschikbaar gekomen. Op dit moment zijn zonder bijzondere voorwaarden de gegevens van twintig landen te downloaden. De Nederlandse data zijn daar nog niet bij, maar zullen op korte termijn ook beschikbaar komen.

De ESS is een grootschalig Europees project, waarin in vijftientig Europese landen elke twee jaar uitvoerige gegevens over de opinies en sociale achtergronden van personen van zestien jaar en ouder worden verzameld. Die verzameling vindt plaats door face-to-face interviews met een standaard vragenlijst van 250 vragen en twee wisselmodulen met elk vijftig vragen. In ieder deelnemend land is de steekproef effectief vijftienhonderd personen. De ESS kent een grote diversiteit aan onderwerpen die verwijzen naar centrale thema's in de sociologie (bv. ethnocentrisme, sociaal kapitaal, sociale participatie) en politicologie (stemgedrag, politieke participatie) of hun grensvlak (bv. vertrouwen in de overheid en politieke instituties). Ook is de ESS bijzonder rijk in de meting van sociale achtergronden. Daardoor leent hij zich goed voor de bestudering van

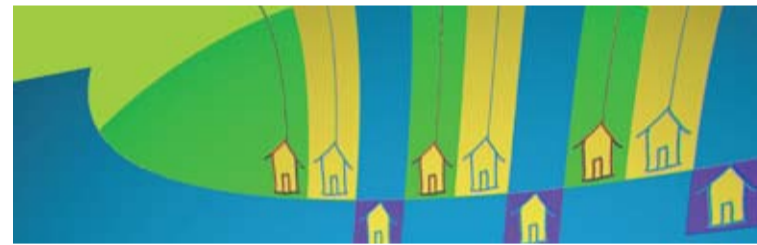
sociaal-demografische onderwerpen zoals sociale mobiliteit, migratie en gezinsvorming. De wisselmodulen die in 2006 gebruikt werden, hebben betrekking op transities in de levensloop en op ‘personal and social well-being’.

De ESS laat zich erop voorstaan de hoogst mogelijke kwaliteit te bieden op het gebied van surveymethodologie. De intensieve kwaliteitszorg strekt zich uit naar alle fasen van het dataverzamelingsproces: vraagformulering, pre-testing, vertaling, steekproeffrekkening en responsbevordering, codering, dataharmonisatie en de beschikbaarheid van de data. Het project heeft de ambitie en de mogelijkheid om, zoals de Amerikaanse General Social Survey, in heel Europa het ijkpunt voor de kwaliteit van survey-onderzoek te worden. De ESS-data zijn zeer goed gedocumenteerd en gemakkelijk te gebruiken, ook in het onderwijs. Het ESS project wordt in Nederland gefinancierd door NWO-MAGW en het Sociaal en Cultureel Planbureau. (Harry Ganzeboom, nationaal coördinator ESS)

<http://ess.nsd.uib.no>

www.europeansocialsurvey.org

Woononderzoek 2008

(vervolg van pagina 1)

‘Het CBS kent zijn eigen regels, maar wij hadden natuurlijk als opdrachtgever onze wensen, bijvoorbeeld ten aanzien van interviews in andere talen’. Wat de kosten betreft betekent de overstap naar het CBS volgens de projectleider geen achteruitgang.

Het statistiekbureau en het ministerie hebben afgesproken dat de verzamelde data worden ondergebracht in een bestand onder gezamenlijk beheer, waaruit beide instellingen kunnen putten. Vanuit dat bestand worden de gegevens doorgeleverd

aan CBS en VROM, die vervolgens ieder hun eigen regels toepassen. VROM kan daardoor ook doorgaan met het gratis via DANS beschikbaar stellen van de data aan alle partijen, waartoe het juist in september had besloten. Relou: ‘Commerciële aanvragers moesten tot voor kort zo'n acht duizend euro betalen voor de hele dataset, maar dat hoeft nu niet meer.’ De beslissing is genomen nadat marktpartijen de vraag hadden opgeworpen of er voor overheidsdata wel betaald moet worden. (MdG)

www.vrom.nl/woon <http://easy.dans.knaw.nl/>

Europese Digitale Bibliotheek opgestart

Van 12 tot en met 14 september vond in de Koninklijke Bibliotheek (KB) de startbijeenkomst plaats van het EDLnet (European Digital Library Thematic Network) project. Zeventig experts van Europese musea, archieven, bibliotheken en audiovisuele instellingen waren aanwezig. Het project heeft als doel het opzetten van een prototype van een Europese digitale bibliotheek. De eerste versie van deze crosssectorale toegang tot

het Europese culturele erfgoed moet gereed zijn in november 2008. Die versie zal een meertalige interface hebben en toegang bieden tot twee miljoen digitale objecten teksten, beelden, geluidsopnamen en video-clips. Het project wordt gefinancierd door de Europese Commissie en gecoördineerd binnen de KB door The European Library office. Informatie: jonathan.purday@kb.nl

www.europeandigitallibrary.eu/edlnet

Literatuurlijsten met Zotero

Op 31 oktober werd versie 1.0 van Zotero officieel vrijgegeven. Zotero is een reference management pakket, vergelijkbaar met het bekende EndNote, maar geheel georiënteerd op het web. Een testversie van Zotero is al ruim een jaar verkrijgbaar en heeft enthousiaste kritieken gekregen.

Op de markt van reference management pakketten heeft Thomson Researchsoft, de maker van EndNote en een aantal vergelijkbare pakketten, een bijna-monopoliepositie. Dat heeft de innovatie geen goed gedaan. De grootste beperking van de meeste bestaande pakketten is dat ze niet goed geïntegreerd zijn met de web browser, waarin elke onderzoeker tegenwoordig een groot deel van zijn of haar werk doet. De geestelijk vaders van Zotero, Dan Cohen en wijlen Roy Rosenzweig van het Center for History and New Media, hebben dat goed begrepen. Zotero werkt als add on op de Firefox browser. In bezochte web pagina's (de bibliotheekcatalogus, Google Scholar) herkent Zotero beschreven boeken en artikelen. Het programma toont dan een icoon in de adresbalk waarmee de gegevens daarvan kunnen worden opgeslagen. Binnen Zotero kunnen de gegevens worden bewerkt, gegroepeerd, gean-

noteerd, etc. Zotero kan ook gewoon web pagina's opslaan en annoteren. In Word en OpenOffice kan Zotero literatuurverwijzingen opmaken volgens verschillende stijlen.

De volgende fase in de ontwikkeling van Zotero is een server waar de Zotero-gebruiker zijn gegevens kan opslaan. Zotero wordt dan ook een hulpmiddel voor samenwerking. In een artikel in *Perspectives* schreef Cohen ‘this interaction of people, tools, and resources – what we might call an “ecology of scholarship” (which undoubtedly will include software other than Zotero) – perhaps will lead to the discovery of new knowledge by aggregating and analyzing our shared wisdom.’

Voor de Nederlandse gebruiker blijft er nog wel iets te wensen over, want de gegevens uit veel Nederlandse bibliotheekcatalogi (waaronder de Pica-systemen) worden door Zotero nog niet begrepen. (PB)